

L I B E R A L I S M E
I N
B E W E G I N G

politiek beleidsprogramma der JOVD

Jongeren Organisatie
Vrijheid & Democratie
N.Z. Voorburgwal 288
1012 RT Amsterdam
tel.: 020 - 24200

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

2650 8941

I N H O U D S O P G A V E

=====

- hoofdstuk 1 wereld
 - 1.1 uitgangspunten
 - 1.2 vredespolitiek
 - 1.3 sociale rechtvaardigheid
 - 1.4 Europese samenwerking

- hoofdstuk 2 milieu
 - 2.1 uitgangspunten
 - 2.2 bevolkingsgroei en ecologisch systeem
 - 2.3 bewustmaking
 - 2.4 prijsbeïnvloeding
 - 2.5 dwingende bepalingen

- hoofdstuk 3 ruimtelijke ordening
 - 3.1 uitgangspunten
 - 3.2 concentratie
 - 3.3 werkgelegenheid
 - 3.4 kleine kernen
 - 3.5 verkeer

- hoofdstuk 4 staat
 - 4.1 uitgangspunten
 - 4.2 volksvertegenwoordiging
 - 4.3 referendum
 - 4.4 openbare gezagsdragers
 - 4.5 bestuursapparaat
 - 4.6 rechtsbescherming

- hoofdstuk 5 recht
 - 5.1 uitgangspunten
 - 5.2 juridische zelfhulp
 - 5.3 humanisering van het strafrecht
 - 5.4 euthanasie

- hoofdstuk 6 welvaart
 - 6.1 uitgangspunten
 - 6.2 de economische orde in de jaren '80
 - 6.3 werkgelegenheid en vrije tijd
 - 6.4 humanisering van de arbeid en ondernemingsdemocratisering
 - 6.5 het produktiesysteem, de rol van de overheid en het consumentenbeleid

- hoofdstuk 7 industrie
 - 7.1 uitgangspunten
 - 7.2 steunverlening
 - 7.3 innovatie

hoofdstuk 8 inkomenspolitiek
8.1 uitgangspunten
8.2 inkomen uit vermogen

hoofdstuk 9 onderwijs
9.1 uitgangspunten
9.2 voorlichting
9.3 werkgelegenheid

Hoofdstuk 1 Wereld

1.1 uitgangspunten

Het Nederlands buitenlands beleid kent twee hoofddoelstellingen: bevordering van vrede en van sociale rechtvaardigheid. Deze beleidsterreinen hangen ten nauwste met elkaar samen; niet alleen omdat de gelden die staten voor bewapening uittrekken niet kunnen worden benut om de levensomstandigheden van de wereldbevolking te verbeteren, maar ook omdat schrijnende armoede en politieke onderdrukking in de meeste werelddelen een voortdurende bedreiging van de vrede vormen.

In talloze landen leiden mensen een onmenselijk bestaan. Het verschaffen van ontplooiingsmogelijkheden, juist aan de armsten en minst bevoorrechten ter wereld, is één der belangrijkste doelstellingen van liberale politiek. Met kracht bevordert Nederland het totstandkomen van rechtvaardiger internationale verhoudingen.

In toenemende mate kenmerkt de internationale situatie zich door vervlechting van ontwikkelingen en door onderlinge afhankelijkheid van nationale staten. Het Nederlands buitenlands beleid is daarom gericht op bescherming en versterking van de internationale rechtsorde, zulks primair in het kader van de Verenigde Naties.

Totstandkoming van een wereldrechtsorde en van een mondiaal stelsel ter handhaving van de vrede is niet binnen afzienbare tijd te verwachten. Het Atlantisch Bondgenootschap is derhalve vooralsnog onmisbaar voor de Nederlandse veiligheid.

Nationale beleidsinstrumenten schieten steeds vaker tekort bij het oplossen van de politieke, economische, sociale en culturele vraagstukken waarvoor onze maatschappij zich gesteld ziet. Een samenleving, gebaseerd op de in dit programma geformuleerde beginselen, is niet langer op nationaal niveau te verwezenlijken. Dit noopt ons land tot nauwe samenwerking met de overige lidstaten van de Europese Gemeenschap. Nederland streeft daarom naar intensivering en uitbreiding van deze samenwerking. Versterking van het democratisch functioneren van de Gemeenschap en totstandkoming van een economisch en monetaire unie staan centraal.

1.2 vredespolitiek.

Het Nederlandse veiligheidsbeleid heeft in het bijzonder tot doel vreedzame verhoudingen tussen de lidstaten van de NAVO en die van het Warschaupact te bevorderen, teneinde vrede en veiligheid te waarborgen.

Verdergaande ontspanning tussen Oost en West, noodzakelijk om de bewapeningswedloop te beteugelen, is alleen mogelijk indien een geloofwaardige westerse defensie behouden blijft.

De ontspanning dient gestalte te krijgen in wederzijds respect voor de internationale rechtsorde, in de vorm van verbetering van economische, sociale en culturele contacten en in het tot stand komen van wederzijdse en evenwichtige maatregelen tot vermindering van de kernbewapening, waartoe een evenwicht in de conventionele bewapening vereist is. Ons land zet zich in voor effectieve maatregelen tot beheersing en vermindering van bewapening. In internationaal verband bevordert Nederland het totstand komen van een consensus ten aanzien van vreedzaam gebruik van kernenergie en niet-verspreiding van kernwapens, alsmede controle op de handel in conventionele wapens. In de Oost-West verhouding is het streven er in het bijzonder op gericht de rol van de kernwapens te reduceren, waartoe een evenwicht in de conventionele bewapening vereist is.

De op Westeuropees grondgebied opgestelde nucleaire wapens hebben in de eerste plaats een signaalfunctie. Inzet van deze wapens is slechts aanvaardbaar als laatste mogelijkheid, waartoe het Westen noodgedwongen moet overgaan. Kernwapensystemen die primair een vechtfunctie hebben, zoals Honest John en Mike-Hercules, dienen daarom sterk in aantal te worden verminderd. Om de geloofwaardigheid van de koppeling met de Amerikaanse strategische kernmacht in stand te houden, is beperkte invoering van in West Europa te stationeren, en tegen doelen in de Sovjet Unie te richten nucleaire wapens, zoals Pershing II en cruise missile, noodzakelijk.

Taakverdeling, rationalisering en standaardisatie worden bevorderd om de effectiviteit van de bondgenootschappelijke defensie te vergroten en verspilling van geld en mankracht tegen te gaan; hierbij is samenwerking tussen de Europese NAVO-partners wenselijk.

Tevens dient regelmatig overleg tussen de Europese lidstaten over het veiligheidsbeleid plaats te vinden. Een zelfstandige Europese defensie is strategisch, economisch en technologisch geen realiseerbare mogelijkheid, en vormt evenmin een bijdrage tot veiliger en stabielere internationale verhoudingen.

1.3 sociale rechtvaardigheid

Het merendeel van de wereldbevolking leeft onder onaanvaardbare economische omstandigheden. Hier ligt het meest schrijnende probleem van de huidige en toekomstige generaties. Tussen politieke en economische onderdrukking, armoede, en schending van mensenrechten bestaat een nauw verband. Werkelijke vrijheid vereist politieke en economische onafhankelijkheid; waar in elementaire levensbehoeften van de bevolking niet kan worden voorzien, bestaat weinig kans op verwezenlijking van klassieke en sociale mensenrechten.

Een hoofddoelstelling van liberaal buirenlants beleid is het streven naar de totstandkoming van rechtvaardige verhoudingen tussen ontwikkelingslanden en ontwikkelde landen. Hieruit vloeien de volgende consequenties voort:

-Nederland zet zich in voor de bescherming en versterking van de internationale rechtsorde waarbinnen de vrije geestelijke en maatschappelijke ontplooiing van alle mensen met kracht worden bevorderd, zonder onderscheid naar geestelijke overtuiging, nationaliteit, ras, huidskleur, geslacht, taal of maatschappelijke positie.

-Nederland spant zich in voor eerbiediging en uitbreiding van de klassieke en sociale mensenrechten, en bestrijdt naar vermogen iedere vorm van discriminatie.

-Nederland moet economische boycots uitsluitend steunen als:

- a. zij gericht zijn tegen flagrant schendingen van algemeen nageleefde regels van volkenrecht en
- b. zij in internationaal verband, zoals de Verenigde Naties, zijn overeengekomen en
- c. zij geen onevenredig nadeel aan de bevolking aanbrengen.

-Nederland streeft naar structurele verbeteringen in het geheel van de betrekkingen met de ontwikkelingslanden, waardoor zij in staat worden gesteld op basis van gelijkwaardigheid deel te nemen aan het internationaal verkeer.

De bilaterale hulp wordt geconcentreerd op die landen die onze hulp het meest nodig hebben en die zich inzetten voor de ont-plooiing van hun bevolking, in het bijzonder voor de verbetering van de levensomstandigheden van de zwaksten. Bijzondere kennis van en ervaring met specifieke problemen van ontwikkelingslanden worden in het kader van het EG-ontwikkelingsbeleid ten nutte gemaakt. De hulpverlening, die zo veel mogelijk een ongebonden karakter moet hebben, dient mede ten goede te komen aan de bevordering en handhaving van de klassieke en sociale mensen-rechten.

Nederland streeft ernaar de ontwikkelingssamenwerking in de regel af te stemmen op de behoeften van de meest hulpbehoevenden in de wereld, waarbij de hulpverlening in multilateraal ver-band de voorkeur verdient boven bilaterale hulp. Zowel in bilateraal als in multilateraal verband bevordert ons land, dat in overleg met het ontvangende land wordt gewaarborgd dat de hulp ten goede komt aan hen voor wie de hulp is bedoeld. In geval van grove en stelselmatige schending van mensenrechten wordt tot opschorting van de hulp besloten tenzij dit onevenredig nadeel aan de bevolking toebrengt.

1.4 Europese samenwerking.

Het na de Tweede Wereldoorlog op gang gekomen proces van Europese integratie heeft op velerlei terrein tot onderlinge verwevenheid van de betrokken staten geleid. In toenemende mate zijn de vraagstukken waarmee de lidstaten van de Europese Gemeenschap geconfronteerd worden, gemeenschappelijke vraagstukken, die een gezamenlijke aanpak vereisen. In het bijzonder geldt dit op sociaal-economisch terrein, waar de gapende kloof tussen rijke en arme landen en de onrechtvaardige economische verhoudingen binnen de Gemeenschap tot hechte samenwerking tussen de lidstaten nopen. Europese samenwerking is geen doel op zichzelf, maar voorwaarde voor de ontplooiing van miljoenen mensen binnen en buiten de Gemeenschap.

Totstandkoming van een economische en monetaire unie blijft onverminderd doelstelling van het Nederlands beleid. In dit verband wordt gestreefd naar aanvaarding door de lidstaten van verplichtingen inzake de grenzen van hun begrotingsbeleid. Onderlinge afstemming van het beleid ten aanzien van werkloosheid en inflatie wordt door ons land bevorderd.

Mede met het oog op de uitbreiding met Spanje en Portugal streeft Nederland naar evenwichtiger economische verhoudingen binnen de Gemeenschap. Het regionale, sociale en het industrie- en landbouwbeleid dienen beter te worden afgestemd op de behoeften van de zwakste regio's in de EG. Mede in dit verband is vergroting van en fundamentele wijziging in de samenstelling van het EGBudget noodzakelijk.

De Europese Gemeenschap mag niet hoofdzakelijk een economische Gemeenschap zijn. Het regionale beleid en het culturele beleid -dat hiertoe impulsen ontvangt- dienen mede gericht te zijn op bescherming en zo nodig vergroting van de culturele diversiteit. Ons land stimuleert een effectiever consumentenbescherming, alsmede betere bescherming van de Europese burger tegen aantasting van zijn fundamentele rechten en vrijheden. Een gemeenschappelijk beleid inzake milieu en energie verdient hoge prioriteit.

De Europese Gemeenschap heeft niet alleen een taak ten opzichte van de eigen inwoners. De EG heeft evenzeer een verantwoordelijkheid in de wereld, in het bijzonder ten opzichte van de bevolking in de ontwikkelingslanden, wier ontplooiing in belangrijke mate afhankelijk is van het beleid der rijke landen. De lidstaten dienen in 1985 minimaal 2% van hun bruto nationaal produkt aan ontwikkelingssamenwerking te besteden. Nederland streeft naar intensivering van het gemeenschappelijke ontwikkelingsbeleid.

De verwezenlijking van bovengenoemde doelstellingen is niet goed mogelijk zonder samenwerking van de lidstaten van de Europese Gemeenschap op het terrein van de buitenlandse politiek. Deze samenwerking dient niet gericht te zijn op het bereiken van de status van "derde macht" naast de Verenigde Staten en de Sovjet Unie; vrede en veiligheid in de wereld zouden hierbij niet zijn gebaat. Nederland streeft naar onderlinge afstemming van het gemeenschappelijk buitenlands beleid van de Europese Gemeenschap en dat van de Verenigde Staten.

De huidige institutionele structuur en besluitvormingsmethoden van de Gemeenschap functioneren zowel uit democratisch als uit

doelmatigheidsoogpunt niet optimaal. Nederland zet zich in voor versterking van de besluitkracht en het democratisch gehalte van de instellingen der Europese Gemeenschap.

Doelstellingen zijn:

- getrouwe naleving van de in het Verdrag van Rome met betrekking tot de stemprocedure in de Raad van Ministers neergelegde uitgangspunten
- grotere eenheid en onafhankelijkheid van de Commissie. Hiertoe wordt de benoemingsprocedure gewijzigd; de benoeming van de voorzitter van de Commissie en van de in overleg met hem door de regeringen benoemde overige leden van de Commissie behoeft de instemming van het Parlement
- grotere delegatie van bevoegdheden aan de Commissie, die belast dient te zijn met het regelmatig toepassen van de in het verdrag of door de Raad en het Parlement vastgestelde beleidsregels en beginselen
- grotere delegatie van bevoegdheden door de Commissie aan individuele Commissarissen, met de daarmee noodzakelijkerwijs gepaard gaande individuele verantwoordelijkheid ten opzichte van het Europees Parlement
- toekenning aan het Parlement van een recht op medebeslissing met betrekking tot belangrijke communautaire regelingen die worden vastgesteld door de raad van Ministers
- vaststelling vóór de volgende directe verkiezingen van het Europese Parlement van een zelfde, door alle lidstaten te hanteren kiesstelsel. Dit stelsel moet gebaseerd zijn op het beginsel van evenredige vertegenwoordiging en dient uit te gaan van een minimumleeftijd van 18 jaar voor zowel het actief als het passief kiesrecht. Iedere inwoner van de Gemeenschap dient het stemrecht te kunnen uitoefenen in een lidstaat van zijn keuze, en ongeacht de nationaliteit van de kandidaat van zijn keuze.

Hoofdstuk 2 Milieu

2.1 uitgangspunten

Doel van het milieubeleid is het scheppen van een evenwicht waarbij het zelfreinigend vermogen van de natuur de gevolgen van het menselijk handelen kan opvangen. Op den duur is dat alleen mogelijk door een verandering van mentaliteit. Vrijheid en verantwoordelijkheid eisen van iedere liberaal een groot milieu-bewustzijn. Het beleid van de overheid moet hier ook van uit gaan. Het omvat daarom in de eerste plaats dwingende bepalingen. Omdat het milieu geen landsgrenzen kent en omdat internationale concurrentie op economisch terrein het milieubeleid zal belemmeren, moet dit beleid zoveel mogelijk in Europees verband -of ruimer-, gevoerd moeten worden. Vandaar dat Nederland op internationaal gebied een stuwende kracht moet zijn en initiatieven moet nemen.

2.2 bevolkingsgroei en ecologisch systeem

Ieder individu extra op de wereld betekent een verdere aanslag op het ecologisch systeem. Daarom moet zowel nationaal als internationaal worden gestreefd naar stabilisatie van de bevolkingsomvang. Bij een ongestoorde groei van de wereldbevolking zullen er in het jaar 2000 ongeveer 6,5 miljard mensen op aarde zijn. De behoeften aan grond voor landbouw en woningen zal het milieu steeds sterker aantasten. Ook het gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen is een bedreiging voor het milieu. Omdat het hier om een mondiaal probleem gaat, moet juist in het kader van de ontwikkelingssamenwerking grote aandacht te worden gegeven aan de bevolkingsproblematiek. Voorts geldt dat ecologisch waardevolle gebieden niet verder mogen worden aangetast, terwijl ook in andere opzichten het ecologisch systeem niet verder mag worden verschromen.

2.3 bewustmaking

De bewustmaking van burgers moet worden uitgebreid en geïntensiveerd. Hierbij valt te denken aan het onderwijs en aan het warenonderzoek, die de consument in staat stellen bij aankoop ook de gevolgen voor het milieu in zijn keuze te betrekken.

2.4 prijsbeïnvloeding

De maatschappelijke kosten die door een bepaalde productie worden veroorzaakt, moeten volgens het principe "de vervuiler betaalt" in de prijs van het product worden doorberekend. Alleen wanneer dit onaanvaardbare gevolgen zou hebben en het betrokken bedrijf de lasten ook niet op een andere manier kan dragen, dient de overheid met subsidies bij te springen. Om vervuiling tegen te gaan moeten producten die weinig vervuilen zo goedkoop mogelijk zijn, terwijl producten die veel vervuilen juist duur moeten zijn. Dit kan worden bevorderd met heffingen, subsidies en andere financiële tegemoetkomingen bij investeringen. Ook gerichte verhoging of verlaging van tarieven voor de indirecte belastingen is een geschikt middel.

2.5 dwingende bepalingen

Via een stringent vergunningenbeleid en een actief gebruik van verbodsbepalingen is het voor de toekomst mogelijk om productie tegen te gaan als die onaanvaardbare gevolgen voor het milieu heeft. Een geleidelijke uitbouw en aanpassing van de milieuvoorschriften geeft de industrie de gelegenheid om nieuwe, minder vervuilende producten en productie-processen te ontwikkelen. Waar dit aanpassingsproces niet door een onderneming zelf kan en behoort te worden gedragen, is overheidssubsidie mogelijk. Voorwaarde is wel dat het bedrijf uiteindelijk weer zelfstandig kan draaien. De procedé's die met overheidssubsidie worden ontwikkeld moeten ook aan andere bedrijven in die bedrijfstak ten goede komen. Het is van groot belang dat het overheidsbeleid consistent, consequent en continu blijft. Meerjarenplannen voor verschillende bedrijfstakken en regio's zijn daarom noodzakelijk. Ook moeten de investeringen die in dit verband noodzakelijk zijn, zoveel mogelijk via de Wet Investerings Regeling te worden gestimuleerd.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke Ordening

3.1 uitgangspunten

Ruimte is schaars in Nederland. Bovendien kan ruimte meestal maar één keer worden gebruikt en is zij onvermeerbaar. Daarom moet de beschikbare ruimte zo goed mogelijk worden benut. De ruimtelijke ordening moet er toe leiden dat alle maatschappelijke activiteiten (wonen, werken, recreatie en verkeer) zo goed mogelijk tot hun recht komen. De particuliere mogelijkheden om zich ruimtelijk te ontplooiën moeten hierbij niet meer dan noodzakelijk worden ingeperkt. Bovendien moet recht worden gedaan aan de directe betrokkenheid van de burger bij het ruimtelijk beleid. Het moet daarom zo dicht mogelijk bij de burger worden gevoerd. Meer dan nu het geval is, moeten streekplannen slechts globaal en bestemmingsplannen meer concreet de best denkbare inrichting van een gebied aangeven. Het beleid moet ook overzichtelijk en toegankelijk zijn, zodat de burger weet waar hij aan toe is en inspraak heeft.

3.2 concentratie

Spreading is morsen met ruimte. Dit geldt zowel voor kruimelige suburbanisatie als voor onbeperkte vrije vestiging. We moeten daarom streven naar een concentratie van wonen, werken en recreëren. Anderzijds is het onmiskenbaar dat een al te grote concentratie afbreuk doet aan het optimaliseren van de onderscheiden menselijke activiteiten. Omdat wij streven naar een concentratie ter verbetering van het leefklimaat, moeten wonen, werken en recreëren zo geconcentreerd worden, dat zij onderling goed zijn afgestemd. Deze randvoorwaarde vormt de begrenzing voor het streven naar concentratie.

3.3 werkgelegenheid

Scheppen en handhaven van werkgelegenheid moet bij de weging van de verschillende belangen in het kader van de ruimtelijke ordening een grote rol spelen. Ruimtelijk beleid stelt hier voorwaarden en dus grenzen, maar het geeft tegelijkertijd de mogelijkheden aan om binnen deze grenzen te opereren.

3.4 kleine kernen

Bijzondere aandacht verdient de positie van de kleine kernen. Uitgaande van het concentratiebeleid is hun groei-mogelijkheid gelegen in het huisvesten van de eigen, sociaal gebonden bevolking. Hierbij is een intensief beleid om de leefbaarheid van deze kernen te behouden of uit te breiden noodzakelijk. Hierbij kan worden gedacht aan goede voorzieningen voor onderwijs, welzijnswerk, recreatie en openbaar vervoer.

3.5 verkeer

Liberalen gaan er van uit dat iedereen zich moet kunnen verplaatsen zoals hij wil. Dit betekent dat de overheid voorwaarden moet scheppen, waarbij iedereen een redelijke keuze tussen vervoermiddelen heeft. Dit geldt voor particulier en voor openbaar vervoer, maar ook voor bromfiets en fietsverkeer. Het is noodzakelijk om het overtollige verkeer, dat wordt veroorzaakt door een falend ruimtelijk beleid, terug te brengen. Ook hiervoor biedt een concentratiebeleid het meeste soelaas.

Hoofdstuk 4 Staat

4.1 uitgangspunten

Zelden wordt aangevochten dat Nederland een democratische rechtsstaat is. Toch wordt gaandeweg duidelijk dat ons staatsbestel steeds sterker onder druk komt te staan. Zowel uit een oogpunt van democratisering als doelmatigheid, lijken de instituties, zoals wij die kennen, steeds meer tekort te schieten. Een belangrijke oorzaak hiervoor vormt de explosieve groei van de overheidsstaken, die de verzorgingsstaat met zich meebrengt. Wil ons staatsbestel aan de gestelde eisen voldoen, dan is een ingrijpende aanpassing noodzakelijk. Enerzijds moeten de mogelijkheden van de burgers om deel te nemen aan het bestuur worden uitgebreid, zowel direct als indirect. Hierbij valt traditioneel natuurlijk het eerst te denken aan de volksvertegenwoordiging, maar ook aan meer directe mogelijkheden als referendum en verkiezing van openbare gezagsdragers moet worden gewerkt. Anderzijds moet het doelmatig functioneren van het overheidsapparaat worden bevorderd. Het gaat hierbij niet alleen om de organisatie van dit apparaat, maar ook om een meer adequate rechtsbescherming om gemaakte fouten te corrigeren. Dergelijke aanpassingen van ons staatsbestel kunnen ertoe leiden dat men de overheid -meer dan nu het geval is- gaat zien als een bondgenoot, of sterker nog, als iets waar men deel aan heeft. Gezien de sterke verbondenheid van het Nederlandse volk met het Huis van Oranje, verdient de constitutionele monarchie op dit moment de voorkeur boven een gekozen staatshoofd.

4.2 volksvertegenwoordiging

Onze samenleving wordt steeds ingewikkelder. Het is noodzakelijk om op allerlei terreinen steeds meer specialisten in te schakelen. Deze ontwikkeling is op zichzelf niet verkeerd en kan ook niet worden tegengegaan. Het is wel noodzakelijk dat ook de activiteiten van deze deskundigen gecontroleerd worden, anders zou in feite de democratie teloor gaan. Wil de volksvertegenwoordiging haar taak naar behoren kunnen vervullen, dan is het noodzakelijk om de bestaffing van Eerste- en Tweede Kamer, zowel secretarieel als wetenschappelijk, te verbeteren.

Een uitbreiding van de volksvertegenwoordiging is dan niet noodzakelijk. Uit doelmatigheidsoverwegingen wordt wel eens gepleit voor het wijzigen van de evenredige vertegenwoordiging of het invoeten van een kiesdrempel hoger dan de kiesdeler. Wij wijzen dit af, omdat een volksvertegenwoordiging juist de bevolking in al haar schakeringen moet vertegenwoordigen. Dit betekent ook dat nodeloze beperkingen in deze vertegenwoordigingsmogelijkheden moeten worden opgeheven. De kiezer is zelf in staat zijn keuze te bepalen.

De leeftijdsgrens voor het passief kiesrecht kan daarom worden afgeschaft. Wel moet het effect van voorkeursstemmen worden vergroot; zodat de kiezer meer invloed heeft op de verkiezing. Dit zou kunnen door een kandidaat al bij het behalen van een kwart van de kiesdeler voorrang te verlenen boven de lijstvolgorde.

4.3 referendum

Bij een toenemende mondigheid en betrokkenheid bij het bestuur past het niet dat de invloed van de burger beperkt blijft tot het eenmaal in de vier jaar rood maken van één vakje. Dit doet soms ook afbreuk aan de legitimiteit van de beslissingen in de ogen van de burgers. Daarom moet een systeem van referenda worden ingevoerd. Dit beperkt zich niet tot het rijksniveau, juist in gemeenten en provincies kunnen referenda vaak bijzonder zinvol zijn.

4.4 openbare gezagsdragers

Vanuit een principiële liberale visie geredeneerd, verdient de verkiezing van openbare gezagsdragers de voorkeur boven benoeming. Onder verkiezing willen wij ook verstaan: indirecte verkiezing via direct gekozen vertegenwoordigers. Ten aanzien van wethouders, gedeputeerden, ministers, staatssecretarissen en de Eerste Kamer wordt zo gezien al aan ons uitgangspunt voldaan. Wij zien geen aanleiding om hierin wijziging te brengen, temeer omdat dit gekoppeld aan de invoering van het referendum de positie van de volksvertegenwoordiging teveel zou verzwakken. Verkiezing van burgemeesters en Commissarissen der Koningin wijzen wij uit doelmatigheidsoverwegingen af.

Het verkiezen van deze functionarissen zou dan het praktisch functioneren van gemeentelijke en provinciale democratie meer afbreuk doen, dan het uit principieel democratisch oogpunt winst zou betekenen. Wel moet de invloed van gemeenteraad en provinciale staten bij de benoeming worden vergroot.

4.5 bestuursapparaat

Het overheidsapparaat tendert naar de vorming van steeds grotere bureacratistische eenheden, met alleen aan de top een politiek verantwoordelijke bestuurder. Dit doet afbreuk aan een doelmatig overheidsoptreden. De politieke controle via de "politieke verantwoordelijkheid" is een fictie. In de praktijk zijn de uitvoeringsorganen vrijwel ongrijpbaar, terwijl anderzijds door de politiek zoveel tijd besteed wordt aan het toch enigzins beïnvloeden hiervan, dat de vaststelling van hoofdlijnen van het beleid in het gedrang komt. De bestuurlijke organisatie zou daarom in de toekomst een veel grotere formele scheiding moeten kennen tussen beleidsvorming en beleidsuitvoering. Dit kan worden bereikt door de vorming van zelfstandige bestuursorganen voor de beleidsuitvoering. Experimenten met een stelsel als in Zweden zouden moeten worden bevorderd.

4.6 rechtsbescherming

De rechtsbescherming van de burger is bij de snelle groei van het overheidsoptreden steeds groter geworden. Een merkwaardig gat in het geheel van de rechtsbescherming is de onmogelijkheid om vastgestelde wetten te toetsen aan de Grondwet. Helaas valt te constateren dat bij de vaststelling van wetten door het parlement, vooral waar het amendementen- en novelles betreft, niet altijd de vereiste zorgvuldigheid wordt betracht. In ons rechtsbestel moet de mogelijkheid komen om een wet te toetsen aan de Grondwet. Hierbij moet worden gewaakt voor het ontstaan van politieke rechtspraak, omdat die een aantasting van de democratie betekent.

Hoofdstuk 5 Recht

5.1 uitgangspunten

Ons huidige rechtsstelsel wordt steeds ingewikkelder en omvangrijker. Dit is begrijpelijk en juist. De rechtsbescherming van de burger wordt steeds beter, zijn waarborgen tegen willekeurig optreden steeds groter. Voortdurend worden nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen in juridische regels gegoten. Het recht is als het ware het spiegelbeeld van de steeds gecompliceerder wordende maatschappij. Het grote gevaar echter wat aan deze ontwikkeling kleeft is verwijdering tussen het rechtsgevoel en de rechtsopvatting van de burger en het recht. Het recht niet langer wortelend in de opvattingen van de burgers, maar als technische en theoretische allesregelaar, alleen nog toegankelijk voor in toga geklede ingewijden. De burger die met ons rechtsstelsel in aanraking komt, voelt zich al snel hulpeloos of buitengesloten. De rechtsgang gaat langs hem heen. Als hieraan niets gedaan wordt, mag een verbreding van de kloof in de jaren tachtig verwacht worden. Overzichtelijker en eenvoudiger zal de samenleving zeker niet worden.

5.2 juridische zelfhulp

Derhalve dienen op korte termijn ingrijpende maatregelen te worden genomen om ons juridisch bestel toegankelijker te maken. Voor de JOVD is het begrip "juridische zelfhulp" daarbij het kernpunt. Hiermee wordt bedoeld dat ons rechtsstelsel zodanig is gestructureerd, dat de burgers zelf in verregaande mate hun eigen belangen kunnen behartigen.

In dit kader bepleiten wij de volgende maatregelen:

-voor talloze, niet gecompliceerde zaken, behoort de kantonrechter als bevoegde rechter te worden aangewezen. De procesregels dienen hier simpel en eenvoudig te zijn. Advocaten hebben in deze procedure slechts een adviserende taak: de partijen in civiele procedures of de verdachte in strafzaken behartigen hun eigen belangen.

De huidige competentie van de kantonrechter in civielrechtelijke zaken dient aanzienlijk te worden uitgebreid

- vonnissen dienen in begrijpelijk nederlands te worden geformuleerd. Grapjes als "ben ik nu vrijgesproken of niet" na het mondeling voorlezen van het vonnis door de rechter dienen in het rariteitenkabinet van de jaren zeventig te worden bijgezet. Dit aspect, naast het hele idee van openheid van het rechtsbestel en zelfhulp van de burger moeten een belangrijk element in de juridische studie vormen
- het onderwijs dient de leerlingen vertrouwd te maken met de elementaire beginselen van het straf- en burgerlijk recht. Ook de rechtsbescherming jegens de overheid moet worden behandeld
- verplichte vertegenwoordiging door een advocaat wordt afgeschaft. Anderzijds moeten de mogelijkheden tot het verkrijgen van juridische adviezen worden verruimd. Rechtswinkels kunnen in deze een belangrijke rol spelen, maar ook de traditionele advocatuur zal bijvoorbeeld door het instellen van een spreekuur op de voorgestelde ontwikkelingen dienen in te spelen
- om de nadelen van eventuele ongelijkwaardigheid tussen partijen in het burgerlijk proces zo klein mogelijk te doen zijn, dient in samenhang met bovenstaande maatregelen de lijdelijkheid van de burgerlijke rechter te worden opgeheven.

5.3 humanisering van het strafrecht

In onze visie heeft de overheid tot taak, waar nodig, ontplooiingsmogelijkheden voor burgers te scheppen, te beschermen en te vergroten. De overheid heeft het recht tot dit doel regels te stellen, en de plicht er zo veel mogelijk zorg voor te dragen, dat deze regels worden nageleefd. Strafbedreiging en strafoplegging zijn slechts gerechtvaardigd indien en voorzover de overheid geen andere mogelijkheden ter beschikking staan de naleving van die regels af te dwingen, en de straf geacht kan worden afschrikwekkend dan wel heropvoedend te werken. Vergelding kan in een liberale opvatting geen grond voor straf zijn.

Mede met het oog op in ons volk levende rechtsopvattingen kan vrijheidsstraf in ons rechtsstelsel vooralsnog niet worden gemist. Voor de betrokkenen blijken aan zo'n straf echter

aanzienlijk meer negatieve dan positieve effecten verbonden. In veel gevallen zal het zowel in het belang van de maatschappij als van de delinquent zijn, indien het aantal veroordelingen tot onvoorwaardelijke vrijheidsstraf sterk wordt gereduceerd. Derhalve dient met spoed te worden onderzocht in hoeverre vrijheidsstraffen kunnen worden vervangen door straffen als (verplichte) maatschappelijke dienstverlening en/of geldboetes.

Gebruik makend van de ervaringen die in Engeland met een vergelijkbaar stelsel zijn opgedaan, zouden experimenten met deze alternatieve strafrechtelijke sancties moeten worden gestart.

Hiermede zou ook de onaanvaardbare achterstand in uitvoering van gevangenisstrafvonnissen kunnen verdwijnen.

In dit kader dient de positie van de geldboete hergewaardeerd te worden door onder andere indexering van boetebedragen.

Het maximum boetebedrag van economische delicten dient in principe gekoppeld te worden aan het gewin dat de delinquent heeft verworven door het plegen van het delict.

Naast meer zorg voor de gevangene dient ook meer zorg te worden besteed aan de slachtoffers van misdrijven. Uitgangspunt dient te zijn dat een slachtoffer van een misdrijf civielrechtelijk volledig schadeloos wordt gesteld. In eerste instantie dient deze last te rusten op de pleger van het misdrijf. Als een civiele aktie om smartegeld niet mogelijk is in verband met het ontbreken van verhaalsmogelijkheden bij de dader, moet het slachtoffer andere mogelijkheden hebben om nog enige tegemoetkoming te ontvangen. Daartoe zou de overheid een fonds moeten stichten waarop slachtoffers een beroep kunnen doen om smartegeld te krijgen. Het fonds kan gevoed worden met boetes, opbrengsten van werkzaamheden van gevangenen en donaties van de overheid. Daarnaast is er nog een scala van andere hulp mogelijk, zoals psychische bijstand en verre-gaande medische en huishoudelijke bijstand, zonder dat het slachtoffer daar financieel de dupe van wordt.

Daar de maatschappij het als haar taak ziet om veroordeelden via begeleiding weer op het rechte pad te helpen, zal zij de slachtoffers ook een helpende hand moeten reiken.

5.4 euthanasie

De overheid dient zich zoveel mogelijk te onthouden van bemoeienis met het persoonlijk leven van de burgers. De JOVD erkent het recht van iedere burger om de nodige beslissing over zijn leven te nemen.

Euthanasie op grond van de ongestoorde, vrije wil van het individu, acht de JOVD dan ook toelaatbaar, mits hiervoor een waterdichte regeling wordt getroffen, waarbij het zogenaamde euthanasie-codicil een rol kan spelen.

In het euthanasie-codicil, dat in de vorm van een notariële akte wordt opgesteld, geeft de betrokkene aan, onder welke omstandigheden hij of zij euthanasie toegepast wil hebben. De betrokkene noemt in het codicil één of twee personen, die voor de euthanasie toestemming willen geven. De keuze van deze personen staat de betrokkene vrij. Wel dienen zij het codicil mede te ondertekenen.

Via deze regeling meent de JOVD dat de zuivere wil van de betrokkene zo dicht mogelijk wordt benaderd. Is de betrokkene niet in staat zijn ongestoorde wil te bepalen, dan is euthanasie slechts toegestaan indien een euthanasie-codicil is ondertekend.

Uiteraard kan een arts nooit tegen zijn wil in gedwongen worden om tot euthanasie over te gaan.

Gezien het beslissingsrecht over zijn eigen leven, is de JOVD van mening, dat de strafbaarstelling van hulp bij zelfdoding opnieuw dient te worden gezien. Hiertoe wordt zo spoedig mogelijk een staatscommissie ingesteld.

Onder euthanasie wordt verstaan:

ieder opzettelijk of nalaten door, of onder verantwoordelijkheid van een arts, op grond van een uitdrukkelijke wilsverklaring van de patiënt, dan wel in diens belang, en gericht op beëindiging van het leven van de patient.

Daarbij vallen verschillende vormen van euthanasie te onderscheiden: a. ongevraagde en gevraagde euthanasie: van gevraagde euthanasie is sprake, wanneer deze wordt verleend met uitdrukkelijke en geldige instemming van betrokkene, terwijl bij ongevraagde euthanasie deze toestemming ontbreekt. Uitgangspunt van de JOVD

is, dat via het beginsel van het zelfbeschikkingsrecht van de mens over zijn leven, slechts gevraagde euthanasie toegestaan moet worden.

- b. actieve-passieve euthanasie: actieve euthanasie is euthanasie die wordt verleend door het toepassen van levens-beëindigende middelen of handelingen en de betrokkene aan die middelen of handelingen sterft. Bij passieve euthanasie worden geen levensverlengende middelen of handelingen meer toegepast en sterft de betrokkene aan zijn eigen in hem aanwezige doodsoorzaak. De JOVD acht het niet juist aan dit onderscheid een principiële betekenis toe te kennen.

Hoofdstuk 6 Welvaart

6.1 uitgangspunten

Onze samenleving staat voor ingrijpende veranderingen. Ontwikkelingen, die hun oorsprong hadden in de jaren zeventig zullen in het komende decennium hun beslag krijgen. Hierbij valt onder meer te denken aan zaken als automatisering in de industrie (invoering van de chip!) met als gevolg sterk veranderende arbeidsmarktverhoudingen, ondernemingsdemocratisering, de verhouding tussen arme en rijke landen, de bevolkingsgroei enz.

Met name de gewijzigde verhoudingen in de wereld spelen hierbij een rol. Men denke hierbij aan de toenemende invloed van de ontwikkelingslanden, zowel op economisch als op politiek gebied.

De geïndustrialiseerde landen zullen een beleid moeten voeren dat geënt is op een zo groot mogelijke welvaart, maar dienen hierbij ook buiten de eigen grenzen te zien: nog steeds leeft een enorm groot gedeelte van de wereldbevolking in grote armoede. Het streven naar evenwichtiger verhoudingen tussen arm en rijk is een plicht, waar liberalen zich niet aan mogen onttrekken. Met name de E.E.G. dient in deze het voortouw te nemen.

8.2 de economische orde in de jaren '80

De veranderende situatie zal de economische orde niet onberoerd laten. In de komende periode zal de werkgelegenheid in de primaire en secundaire sector (landbouw respectievelijk industrie) verder dalen, terwijl de toename van de tertiaire en kwartaire sector (commerciële respectievelijk niet-commerciële dienstverlening) waarschijnlijk onvoldoende zal zijn om als compensatie te kunnen dienen.

Een verder oplopende werkloosheid zou het gevolg zijn, hetgeen in alle opzichten catastrofaal zou zijn.

Het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen dient daarom de hoogste prioriteit te hebben. Het is zaak, zoveel mogelijk arbeidsplaatsen te creëren in de dienstensector, hetgeen onverlet laat dat ook banen in de zogenaamde non-profit-sector waardevol kunnen zijn. (openbare nutsbedrijven, wegenaanleg en

wegenonderhoud bijvoorbeeld).

Het handhaven en, indien mogelijk, verbeteren van onze concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland dient een zwaar wegende factor bij het arbeidsmarktbeleid van de overheid te zijn.

6.3 werkgelegenheid en vrije tijd

Daar de verhouding tussen het beschikbare aantal arbeidsplaatsen en de vraag steeds verder scheef dreigt te groeien (invoering van de chip, werkzoekende schoolverlaters) is een herbezinning op de plaats van en de aanpal van de factor arbeid in de samenleving gewenst.

Werkloosheidsbestrijding verdient eerste prioriteit. Mogelijkheden hiertoe zijn onder andere langere vakanties, vervroegde pensionering (V.U.T.-regeling), educatief verlof en verkorting van de arbeidstijd. Moeilijkheid bij de eerste twee alternatieven is het kostenaspect. Verkorting van de werktijd kan een oplossing zijn. Gedegen onderzoek naar zowel de economische als maatschappelijke effecten is gewenst. Voorts moet de werknemer de bereidheid hebben, in ruil voor de te verkrijgen vrije tijd een evenredig deel van het inkomen in te leveren. Een verdere loonkostenstijging zou onze concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland te zeer in gevaar brengen.

Ook het bevorderen van om-, her- en bijscholing is een instrument om de knelpunten op de arbeidsmarkt tegen te gaan, evenals een verruiming van het begrip "passende arbeid".

6.4 humanisering van de arbeid; ondernemingsdemocratisering

Er dient te worden gestreefd naar een situatie, waarin de werknemer zich zo nauw mogelijk betrokken voelt in de besluitvorming, de onderneming aangaande.

De J.O.V.D. pleit er daarom voor, dat het hoogst beleidsbepalende orgaan binnen een onderneming wordt gevormd door een college, paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van aandeelhouders en werknemers, met daarnaast een voorzitter, door hen beiden aangewezen.

Voorts dienen maatregelen te worden genomen ter verbetering van het produktieproces, onder meer door:

- mechanisatie ter beperking van vuile en zware arbeid
- het doorbreken van eentonige werkstructuren, bijvoorbeeld door invoering van een systeem van werkroulatie
- vergroting van de veiligheid en de gezondheid van de werkers.

6.5 het productiesysteem; rol van de overheid; consumentenbeleid

Onze economische orde dient gebaseerd te zijn op de particuliere ondernemingswijze productie, in de vorm van een georiënteerde markteconomie.

Dat liberalen terughoudend moeten zijn tegenover de taken van de overheid behoeft geen nader betoog.

Dat in deze moderne maatschappij ook voor de overheid een zeer belangrijke taak is weggelegd, is duidelijk.

Echter, de vrijheid van handelen van producenten en consumenten mag niet verder worden ingeperkt dan strikt noodzakelijk is.

Bureaucratie dient te worden tegengegaan.

Vergunningenstelsels dienen, voor zover mogelijk, te worden versoepeld.

De hedendaagse consument wordt overspoeld met allerlei consumptiegoederen, al of niet "verpakt" in kleurrijke reclameboodschappen. Door de veelheid van het aanbod bestaat het gevaar, dat de consument "door de bomen het bos niet meer ziet".

Gevolg: de consument raakt in verwarring, gaat verkeerde keuzen doen en ziet zijn welzijn verminderen.

Het door de overheid te voeren consumentenbeleid dient uit te gaan van de bescherming van de consument, maar ook van de maatschappij. Men denke hierbij aan de milieubescherming.

In hoofdzaak zal het consumentenbeleid zich in de toekomst richten op:

1. informatieverstrekking aan de consument.

De informatiestroom dient zo pluriform mogelijk te zijn, waardoor selectiviteit wordt tegengegaan en dient zich onder meer te richten op gebruiks- en verbruikseigenschappen, samenstelling van het produkt, assortiment en distributiemogelijkheden, service-aspecten, garanties en, uiteraard, de prijs.

2. juridische bescherming van de consument

Hierbij denken wij onder meer aan: uniforme gedragsregels

inzake klachtenbehandeling, het ontwerpen van schadeloosstellingsregelingen, het uitbreiden van beroepsmogelijkheden alsmede regelingen van aansprakelijkheidsstelling en bewijslast.

Daarnaast dienen beroepsprocedures via de rechter sterk vereenvoudigd te worden.

De rol van consumentenorganisaties in deze is van groot belang.

3. Kwaliteitsbeheersing van goederen en diensten

Dit betekent de zorg voor deugdelijke producten en diensten, waarbij gelet moet worden op aspecten van gezondheid, veiligheid, levensduur, houdbaarheid, dienstenniveau en invloeden op de omgeving (milieu!).

4. Handhaving van keuzevrijheden voor de consument

Dit betekent de zorg voor een voldoende ruim assortiment binnen een bepaalde consumptie categorie -betaalbare producten en voorzieningen- een optimale verhouding tussen particuliere en collectieve bestedingen. Instrumenten hiervoor zijn het mededingingsbeleid, een prijzen- en subsidiebeleid, alsmede de verstrekking van collectieve goederen en diensten en zo nodig distributie in geval van schaarste.

5. geboden en verboden voor de consument

Voorschriften, die dienen voor de bescherming van de consument, onder meer op het gebied van het gebruik of uitvoeren van bepaalde zaken (bromfietshelm, verbouwing), zowel als het verbod om bepaalde zaken te gebruiken, in bezit te hebben of aan te prijzen (hard drugs, wapens). Op dit punt dient gewaakt te worden tegen paternalisme.

6. de gevolgen van consumptie voor het algemeen economisch beleid

Gevolgen voor de economische orde treffen we onder andere aan op het gebied van de arbeidsverdeling, de schaalvergroting en de inkomensverdeling. Gevolgen voor de economische toestand onder meer op het gebied van de voortbrengingskosten, de geldpolitiek (kredietverlening) en de verhouding met het buitenland.

Al deze zaken zijn min of meer sterk beïnvloed door het verschijnsel van massale consumptie en de toegenomen bestedingsvrijheid van mensen, doordat hun inkomen uitreikt boven hetgeen noodzakelijk is voor het directe levensonderhoud. De vraag is, in hoeverre de huidige verhoudingen het welzijn van individu en maatschappij bevorderen.

7. de vorming van de consument

De bewustwording van de consument dient in de toekomst sterk te worden verbeterd. Het onderwijs kan hierin een belangrijke rol spelen. Voorlichting van de consument over verantwoorde consumptie verdient voorrang boven dwang.

Echter, in sommige gevallen kan de overheid door het gebruik van het instrument van heffingen, verantwoorde consumptie bevorderen. (heffingen op consumptiegoederen die schadelijk voor het milieu of de gezondheid zijn, zoals bezine en tabak)

Hoofdstuk 7 Industrie

7.1 uitgangspunten

Instandhouding, laat staan verbetering van het functioneren van het nationale economische proces en daarmee de instandhouding of zelfs verbetering van de internationale concurrentiepositie is slechts mogelijk dank zij een constante stroom van nieuwe technieken en produkten, welke verouderde technieken en niet meer gewenste produkten vervangen, verbeteren en aanvullen.

De constatering dat dit innovatie-proces in de Nederlandse economie ernstig stagneert, leidt algemeen tot de conclusie dat van de overheid stimulansen moeten uitgaan om dit proces weer op gang te krijgen. Zo'n beleid moet voor liberalen ten principale uitgaan van innovaties, als gevolg van zogenaamde "demand pull", dat wil zeggen: technologische research bij de overheid (TNO) dient niet academisch/theoretisch van karakter te zijn, integendeel, zowel bestaande als toekomstige problemen dienen te worden opgelost, behoeften dienen te worden bevredigd. Met andere woorden: de praktijk, de vraag moet impulsen tot vernieuwing geven.

Het traceren van de problemen en behoeften is bij uitstek het specialisme van de individuele bedrijven en ondernemers. De overheid moet zich niet inbeelden die signaalfunctie te kunnen overnemen. Dat kan niet, omdat deze functie gedecentraliseerd en individueel plaats vindt. Nieuwe ideeën en kansen worden bedacht door onafhankelijke en creatieve mensen, niet binnen overheidsstructuren en door overheidsfunctionarissen. De stimulansen, die van de overheid moeten uitgaan, dienen belemmeringen voor die kleinschalige innovatiebronnen weg te nemen.

7.2 steunverlening

Niet alleen moeten de financiële voorwaarden worden geschapen om innovatieprocessen op gang te brengen, ook dient de overheid met gerichte steunmaatregelen nieuwe ondernemingen of produkten, tijdens en na hun ontstaan, daadwerkelijk te steunen.

Een goede mogelijkheid daartoe is bijvoorbeeld het uitrusten

van de regionale ontwikkelingsmaatschappijen met een innovatieafdeling.

Overheidssteun mag alleen gegeven worden aan bedrijven met goede vooruitzichten, die tijdelijke problemen niet zelf, of in samenwerking met andere bedrijven, aankunnen.

Hoewel de JOVD een open oog heeft voor de sociale consequenties en de werkgelegenheid op korte termijn, moet geconstateerd worden, dat deze steunverlening op middellange termijn een reeks negatieve gevolgen heeft. In dit kader moet gewezen worden op het feit dat deze steunverlening als consequentie meebrengt, dat voor vele kleinschalige- en innovatieprojecten geen geld is. De werkgelegenheid, die deze projecten oplevert schept (in aantal) minstens dezelfde hoeveelheid arbeidsplaatsen en is bovendien van de gewenste flexibiliteit.

7.3 innovatie

Inhoudelijke intensieve controle is bij overheidssteun gerechtvaardigd. De besteding van gemeenschapsgelden door individuele bedrijven moet gecontroleerd worden.

Inzet van onderwijsinstellingen en instellingen als TNO en KEMA bij het innovatieproces, dient zodanig te zijn dat op verzoek van bedrijven onderzoek kan worden verricht. Innovatie is aantoonbaar vele malen méér gebaar bij het zoeken naar (nieuwe) oplossingen, dan bij het zoeken van toepassingsmogelijkheden voor nieuwe technieken. Naast een overheidsbeleid dienen de bedrijven zelf alle aandacht te concentreren op de mobilisatie van latent aanwezige creativiteit en talenten. Democratisering van het bedrijfsleven is ook voor het benutten van die grote bron van innovaties, van essentieel belang.

Hoofdstuk 8 Inkomenspolitiek

8.1 uitgangspunten

De bestaande inkomensverhoudingen in Nederland zijn grotendeels gebaseerd op in het verleden gegroeide verhoudingen en worden in stand gehouden door een stelsel van automatisme. De overheid tracht door middel van belastingen de bestaande situatie op het inkomensvlak van zijn scherpe kanten te ontdoen.

Van een geïntegreerd en rechtvaardig inkomensbeleid is echter geen sprake. Er dient spoedig een integraal inkomensbeleid opgesteld te worden, waarin alle effecten van overheidsbeleid worden verwoord en waarbij als uitgangspunt voor het ontstaan van inkomensverschillen uit arbeid uitsluitend de volgende criteria mogen gelden:

- a. verschillen in maatschappelijk nut van de resultaten van arbeid
- b. verschillen in inspanning
- c. verschillen in de aard van het werk (zoals bijvoorbeeld de verantwoordelijkheidsgraad en de arbeidsomstandigheden).

De JOVD gaat op dit terrein uit van het bestaande instrumentarium. Een aparte groep vormen de beoefenaars van de vrije beroepen. In elk geval dient voor deze groep een wettelijk minimuminkomen te worden vastgesteld onder een gelijktijdige vaststelling van maximumtarieven.

Ook dient de overheid voor zelfstandigen en beoefenaars van vrije beroepen het vestigings- en opleidingsbeleid aan te geven via een aantal kaderwetten. Een te diep ingrijpen van de overheid acht de JOVD ongewenst.

De JOVD is voorstander van openbaarheid van inkomens op de zogenaamde netto-netto basis (dat wil zeggen het inkomen na belastingcorrectie en correctie voor inkomensbesparende maatregelen zoals huursubsidie en ziekenfonds).

Voorts bepleit de JOVD experimenten met het zogenaamde cafetaris-systeem. Volgens dit systeem kan een werknemer ieder jaar voor een deel van zijn inkomen, dat minimaal groeit met de nominale toename, zelf bepalen in welke vorm hij dat wil genieten. Mogelijkheden zijn onder meer hogere pensioengrondslag, eenmalige uitkering, langere vakantie, extra snipperdagen enz.)

8.2 inkomen uit vermogen

Inkomen uit vermogen kan globaal op twee manieren ontstaan: ten eerste door besparingen uit het verkregen inkomen of door middel van schenking of een erfenis. Beide wijze van inkomensverwerving acht de JOVD legitiem. De JOVD is van mening dat een ieder de vrijheid moet hebben om te doen met zijn vermogen wat hij wil en is derhalve voor het afschaffen van het onderscheid tussen bepaalde graden bloedverwanten, aanverwanten en niet familieleden bij schenkingen en erfenissen. Voorts pleit de JOVD voor het optrekken van de belastingvrije voet bij schenkingen en erfenissen.

Hoofdstuk 9 Onderwijs

9.1 uitgangspunten

Uitgangspunt voor een liberaal onderwijsbeleid is het volgende: onderwijs dient gericht te zijn op ontplooiing naar aard, belangstelling en vermogen van het individu gedurende het hele leven. Daarnaast dient onderwijs te beschikken over de mogelijkheden achterstanden bij leerlingen weg te werken. Dit laatste is noodzakelijk opdat eerlijke kansen op gelijkwaardige startmogelijkheden ten aanzien van (maatschappelijke) ontplooiing.

De onderwijsvormen, welke achterstanden kunnen uitbannen, in het bijzonder peuterspeelzalen, basisonderwijs en onderwijs aan volwassenen (open school), verdienen grote financiële en onderwijskundige steun, zelfs als dit ten koste gaat van andere onderwijsvormen.

9.2 voorlichting

Het onderwijs zal zo beweeglijk en open dienen te zijn, dat de keuze voor een bepaalde vorm van onderwijs de latere beroepskeuze zo min mogelijk beperkt. Een langere brugperiode dan thans het geval is, wordt dan onontbeerlijk. Hieruit volgt eveneens dat de scheiding tussen algemeen vormend en beroeps- onderwijs weggenomen dient te worden.

Alle vormen van onderwijs zullen de volgende kenmerken moeten omvatten:

- a. ontplooiing van sociale, communicatieve, creatieve, technische en intellectuele vaardigheden
- b. vorming van verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van anderen en zichzelf
- c. het bevorderen van verdraagzaamheid en respect voor anderen en hun mening
- d. het bevorderen van een kritische instelling van leerlingen ten opzichte van zichzelf en anderen
- e. het bevorderen van een actief en democratisch staatsburgerschap
- f. de mogelijkheden bieden op her-, na- en omscholing gedurende het hele leven. Hierdoor kan het individu inspelen op voortdurend veranderde waarden, normen, vaardigheden en kennis en maatschappelijk weerbaar blijven

- g. het doorbreken van maatschappelijke en politiek verstarde verhoudingen
- h. leerlingen en ouders de grootst mogelijke zeggenschap te bieden op zowel inhoudelijk als organisatorisch gebied, zodat decentralisatie op onderwijskundig terrein plaats vindt
- i. alle vormen van onderwijs dienen gelijkelijk toegankelijk te zijn voor meisjes en jongens, mannen en vrouwen
- j. de ontplooiing van het individu mag niet beperkt worden door traditioneel aan vrouwen en mannen toegekende rollen. Anders gezegd: onderwijs dient tolpatronen te doorbreken.

9.3 werkgelegenheid

Wanneer aan bovenstaande voorwaarden en uitgangspunten wordt voldaan, kan de mens zich ontwikkelen tot een actief, mondig, zelfbepalend en verantwoordelijk levend staatsburger.

De huidige werkloosheid vindt voor een belangrijk deel een oorzaak in een tekort aan arbeidsplaatsen voor mindergeschoolden, doordat mensen met een hogere opleiding de plaatsen bezetten. Hieraan dient een einde te komen. Daartoe kan positieve discriminatie een instrument zijn.

09004037

